СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 2-го липня 1947. No. 152. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, July 2, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО КОНТРОЛЮ ЧИНШУ

Вашингтон, 30 червня. — Президент Труман підписав сьогодні ухвалений конгресом законопроєкт про продовження контролі чиншу (ренту) на дальших шість місяців. Закон, що робить деякі „поправки" в дотеперішній контролі, дозволяє, між іншим, на „добровільне" підвищення чиншу в нових винаймах мешкань. Президент підписав законопроєкт як „менше зло", заявляючи в посланні до конгресу, що волить бути такий закон про контролю чиншу, ніж не мало б бути жодного. Президент рівночасно звернувся до губернаторів усіх стейтів, щоби в місцевих обставинах робили все можливе для охорони населення перед допускаємою новим законом експлуатацією платників рент.

УРЯД ЗВЕРТАЄ ВЛАСНИКАМ КОПАЛЬНІ ВУГІЛЛЯ.

Вашингтон, 30 червня. — Уряд повернув сьогодні приватним власникам копальні вугілля, які на підставі воєнного закону були під тимчасовим зарядом держави. Адміністратор копалень вугілля зарядив спущення американського прапору в 2,600 шахтах, які в 26 стейтах переходять знову під повний заряд їх приватних власників. 400,000 вуглекопів, які 27 червня почали свою 10-денну відпустку, вернуться до праці 8 липня, якщо буде підписаний новий контракт між їхньою юнією та власниками шахт. В міжчасі секретар праці Люіс Б. Швеленбах та департамент справедливости студіюють положення, кожний зі своєї точки зору.

УРЯД ПОСЕРЕДНИЧАЄ В СПРА[illegible] [illegible]ІНЧЕННЯ СТРАЙКУ СУДНОБУДІВЕЛЬНИ[illegible] [illegible]ТНИКІВ.

Ню Йорк, 1 липня. — Федеральні посередники робили вчера заходи з метою не допустити до загального страйку суднобудівельних і судноремонтних робітників, що охопив би біля 100,000 робітників, частина з яких вже страйкує. Загальний страйк мав би початися сьогодні в полудне, якщо переговори не дали б результату. Робітнича юнія домагається підвишки платні на 13 центів на годину та провірених умовин праці. Підприємці не погоджуються, мотивуючи це вже і так високими платнями та загальними трудноцами в суднобудівельній індустрії. Страйк припинив би ремонт понад 175 американських кораблів і дорадча служба департаменту праці рішила посереднечати між юнією і працедавцями для полагодження спору.

300,000,000 ДОЛЯРІВ ШКОД ВІД ПОВЕНІ.

Ст. Луїс, 30 червня. — Військові і цивільні власті продовжують важку рятункову акцію на залитих водами рік Мізурі й Мисисипі теренах. Вода в Мисисипі піднеслася на 39.3 стіп понад нормальний рівень. Це найбільша повінь за останні 103 роки. Шкоди, яку повінь заподіяла сільському господарству, індустрії, та людям, виносять біля 300,000,000 долярів.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА ДЯКУЄ АМЕРИЦІ ЗА ДОПОМОГУ.

Вашингтон, 30 червня. — На закінчення діяльности УНРРА, її генеральний директор Л. В. Рукс, вислав на адресу президента Трумана листа, в якому висловлює „подяку та найбільше признання американському народові і Злученим Державам" за їх вклад в допомогову акцію УНРРА. На цілі цеї допомогової міжнародної організації Злучені Держави дали 2,700,000,000 долярів, або 72 процентів всіх допомогових фондів.

СТАССЕН ЗАЧНЕ КАНДИДАТУРУ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗІ СТЕЙТУ ВИСКОНСІН.

Вашингтон, 30 червня. — Бувший губернатор Міннесоти, Гаролд Е. Стасен, повідомив сьогодні, що він погодився на вписання його імени на республиканського кандидата на президента в найблищих правиборах у стейті Висконсін. Своє рішення почати кандидатуру з того стейту Г. Стасен базує на вислідї недавної анкети, підчас якої він дістав там найбільше голосів після губернатора Томаса Дюї.

СЕНАТ УХВАЛИВ ФОНДИ НА РАДІОПРОГРАМУ "ГОЛОС АМЕРИКИ".

Вашингтон, 30 червня. — Сьогодні, закінчення буджетового року, сенатт уповноважнив департамент стейту продовжувати радіопрограму для закордону, відому під назвою „Голос Америки". Після довгих дебат сенат призначив на ту ціль 13,470,000 долярів річно, хоча секретар стейту ген. Маршал минулої пятниці був назвав як необхідне мінімум $16,000,000.

СОВЄТИ КУПИЛИ ДІМ НА ПАРК ЕВЕНЮ.

Ню Йорк, 1 липня. — Вчера ввечері советський генеральний консуль в Ню Йорку, Я. М. Ломакін, підписав в імені уряду СССР контракт про купно дому на розі Парк Евню та 68 вулиці Іст. За дім заплачено „біля пів мільйона долярів", отже багато понад його фактичну вартість. В домі будуть приміщені бюра советського консуляту та мешкання його урядників.

Палата прийняла законопроект про визнання Гаваїв 49-тим стейтом

Вашингтон, 30. червня. — Палата репрезентантів прийняла сьогодні більшістю 196 голосів проти 133 законопроєкт, на підставі якого Гавайські острови на Пацифіку мали б бути визнані 49-тим стейтом Злучених Держав. Законопроєкт, що його піддержує президент Труман і уряд, був внесений республиканцями і до нього застосовано правило обмежених дебат. Прихильники і противники законопроєкту були з обидвох, республиканської і демократичної партій. Прихильники аргументують законопроєкт твердженням, що тепер власне є нагода для Злучених Держав виконати свою обіцянку про надання прав стейту цим, набутим в 1900 році островам, як тільки вони будуть до цего „готові". Противники твердять, що такий час ще не настав, що Гаваї занадто віддалені від Америки та що мішана людність островів, з великою частиною китайців і японців, загрожуватиме силі Зл. Держав, якщоб ці острови мали стати їх складовою частиною. Ухвалений палатою репрезентантів законопроєкт піде до сенату.

КОНГРЕС В СПРАВІ ЗЛУКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Вашингтон, 30. червня. — Переслухання в справі злуки американських сухопутніх і морських збройних сил мало б закінчитися завтра і конгресовий комітет передасть його сенатові, що взяв би його на „флор" вже в середу. Повідомлення викликало протест опозиції, на чолі якої стоїть конгресмен В. Стерлинг Кол, республиканець з Ню Йорку.

ЗАКІНЧЕНО ПЕРШИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛЕТ НАВКОЛО СВІТУ.

Ню Йорк, 1. липня. — Вчера, дві хвилини перед шостою ввечері, осів на аеродромі Ля Гвардія чотиромоторовий кліпер Панамериканської Констеляції Світових Повіряних Шляхів, що відбув перший пасажирсько-торговельний лет навколо світу. Він перелетів в загальному 25,003 миль, перебуваючи в повітрю 101 годину і 32 мінути.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В НОРВЕГІЇ.

Ослo, Норвегія, 30. червня. — До місцевого порту причалили сьогодні з відвідинами два американські воєнні кораблі. В кореспонденціях стверджується, що американські кораблі „взяли в полон" столицю Норвегії без одного вистрілу, бо мешканці міста громадно приходять до порту, щоб привітати американських гостей.

Негативне становище Совєтів перерішило вислід конференції в Парижі

МОЛОТОВ ВІДКИДАЄ ПЛЯН МАРШАЛА; БЕВИН ТА БІДО ДІЯТИМУТЬ — БЕЗ СОВЄТІВ.

Париж, 30. червня. — Натрапляючи на негативне становище Совєтів щодо пляну американського секретаря стейту Маршала в справі американської допомоги Европі, паризька конференція міністрів закордонних справ Англії, Франції і Совєтського Союзу сьогодні практично закінчилась. „Мертва точка" в нарадах повстала в наслідок рішучого спротиву Молотова щодо основного принціпу пропозицій Маршала, іменно, що европейські народи повинні насамперед зробити спільне зусилля, щоб самим собі допомогти. Бевин заявив, що становище Молотова створило „безнадійне положення", а Бідо зі свого боку вважає, що теж Франція не може погодитися з поглядом Совєтів. Молотов заявив, що вихідною базою в цій справі повинні бути не намагання европейських народів, що вони можуть під цим оглядом зробити, як це вже започаткували Англія і Франція, але точне означення Америки, скільки і як вона може дати на допомогу Европі. Совєтське становище вважається за кінцеве й міністри закордонних справ Англії та Франції виявили готовість здійснювати плян Маршала без участи Совєтів. Підкреслюється, що становище Молотова в Парижі повністю заперечує заяви Сталіна про готовість та можливість співпраці. Міністер Бевин представив британський чотиро-місячний плян на здійснення пропозицій Маршала. В британський плян, який передбачує створення відповідних комітетів та планову економічну відбудову Европи при американській допомозі протягом чотирьох років, включений теж Совєтський Союз. Але з хвилиною, як Молотов виявив свою опозицію в принціпових справах американської пропозиції, міністер Бевин з цілою рішучістю виступив проти совєтських домагань. Вважають, що конференція вже завтра може закінчитися теж формально.

ПРОПОНОВАНІ ЗБРОЙНІ СИЛИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.
АМЕРИКА КЛАДЕ ГОЛОВНУ ВАГУ НА АВІЯЦІЮ. СОВЄТИ НЕ ЗАБИРАЮТЬ СТАНОВИЩА

Лейк Соксес, Н. Й., 30. червня. — Комітет військових штабів О.Д. проголосив сьогодні листу запропонованих Злученими Державами Америки, Великої Британії і Франції міжнародніх поліційних збройних сил О.Д. Америка пропонує, щоби ці сили складалися з 3,800 бомбардувальників та боєвих літаків, 20 дивізій сухопутньої армії та 198 різного рода воєнних кораблів. Велика Британія пропонує 1,200 літаків, 8—12 дивізій та 120 кораблів. Франція пропонує 1,275 літаків, 16 дивізій та 108—114 кораблів. Менші сили запропонував Китай. Совєтський Союз відкинув пропозицію забрати в цій справі голос, заявляючи, що це є передчасно навіть для пропозицій, аж доки Рада Безпеки не вирішить цеї справи в основному. Звідомлення Комітетів військових штабів передано під розгляд Раді Безпеки.

ЗБРОЙНІ СИЛИ ПЯТЬОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ.

Лейк Соксес, Н. Й., 30. червня. — Тут проголошено сьогодні останні частинні дані про склад та силу збройних сил пятьох великодержав: Америки, Англії, Франції, Совєтського Союзу і Китаю. Згідно з цими інформаціями збройні сили Злучених Держав Америки виносять: сухопутня армія — 670,000; авіяція — 6,500 боєвих літаків; воєнна фльота — 729 воєнних кораблів різних кляс. Велика Британія має 1,210,000 сухопутніх військ; даних про авіяцію не подано; фльота — 466 воєнних кораблів. Франція: сухопутні війська — 430,000; авіяція — не подано; фльота — максімум 67 кораблів. Совєтський Союз: сухопутня армія — 3,800,000; авіяція — 10 до 16,000 бойових літаків; фльота — 233 до 291 кораблів. Китай має 5,750,000 сухопутньої армії та 540 літаків.

СТАН ВЕСНЯНИХ ЗАСІВІВ В УКРАЇНІ.

Москва, 30. червня. (АП). — Комуністична партія повідомила сьогодні, що в Совєтській Україні цеї весни засіяно 2,073,208 гектарів площі. Це є на 500,695 гектарів більше, ніж минулого року та 32,124 гектарів „понад плян" у цьому році. В повідомленні так і називається Україну „шпіхліром Росії".

НЕ ВИПУСКАЮТЬ СОВЄТСЬКИХ ЖІНОК, БО ВОНИ „ГОВОРЯТЬ ЗАБАГАТО".

Ванкувер, 30. червня. — Канадська преса друкує інтересну заяву совєтського віцеміністра закордонних справ, Андрея Вишинського, яку він зложив бувшому канадському військовому аташе в Москві, в справі заборони виїзду совєтським жінкам до їх англійських чоловіків. Вишинський заявив, що совєтський уряд не має жодних пересудів щодо того, за кого совєтська жінка виходить замуж. Натомість уряд має право не випустити її з країни. Заборону виїзду Вишинський мотивував тим, що „жінки забагато говорять та виробляють погане враження про Совєтський Союз", а подруге — „обовязком совєтської жінки є родити совєтські діти, а не для канадського уряду" — мав заявити Вишинський.

ВІДКРИТО ПРОТИУРЯДОВУ ЗМОВУ У ФРАНЦІЇ

Планували повалити республику та встановити військову диктатуру.

Париж, 30 червня.—Едуард Депро, французький міністер внутрішніх справ, сьогодні повідомив, що в країні відкрито змову правих елементів, головно монархістів та коляборaціоністів уряду у Віші, які плянували при допомозі французьких збройних сил повалити теперішню республику та встановити військову диктатуру. В тягу слідства, що вже ведеться від пів року і дальше продовжується, переведено цілий ряд арештувань. Між заарештованими називається багато відомих імен, між ними високих військових і поліційних достойників. Були виготовлені вже точні пляни повстання, що мало зачатися в кінцем липня, або в серпні. Змова мала проти-комуністичний характер, а змовників названо „чорними макі".

РАМАДІЄ ПЛЯНУЄ РЕОРГАНІЗАЦІЮ УРЯДУ.

Париж, 30 червня. — Комітет соціялістичної партії студіює запропонований премієром Рамадіє плян реорганізації французького уряду, з метою кращого переведення економічної політики. Згідно з цим пляном всі міністри мали б зрезигнувати і був би запропонований новий склад уряду, до якого увійшли б представники трьох головних партій: соціялістів, популярних республиканців й радикалів. Для скріплення авторитету уряду до нього мав би увійти теж бувший премієр і визначний державний муж Леон Блюм.

ДЕ ГАСПЕРІ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО ТЕРОРУ.

Рим, 30 червня. — Італійський премієр де Гаспері забрав сьогодні по радіо слово, гостро осуджуючи вчерашний напад комуністів на зібраних, що хотіли вислухати промови премієра в Венеції. Говорячи про положення в Італії, де Гаспері висловив подяку Злученим Державам Америки за їх допомогу Італії.

СОВЄТИ ВІДКЛАДАЮТЬ РАТИФІКАЦІЮ ДОГОВОРУ З МАДЯРЩИНОЮ.

Будапешт, 30 червня. — Московське радіо повідомило, що Верховна Рада СССР відложила свою сесію до вересня, відкладаючи теж до того часу ратифікацію мирового договору з Угорщиною. Цей факт вбиває останні надії на вільний вислів думки мадярського народу під час найблищих виборів. Без ратифікації договору совєтські окупаційні війська не залишать Угорщини, а їх приявність матиме рішаючий вплив на вибори, як і недавно мала на комуністичний державний переворот.

6-ГО ЛИПНЯ ГОЛОСУВАННЯ В ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 30 червня. — В найблищу неділю в Еспанії має відбутися голосування, що мало б потвердити, або відкинути франківський закон про режім та наступство. З цеї нагоди контрольована урядом преса розпочала велику кампанію в користь ген. Франка та його режіму. Церква і її достойники грають в цій кампанії головну ролю.

ЛЮТЕРАНСЬКИЙ КОНҐРЕС В ШВЕЦІЇ.

Лунд, Швеція, 30 червня. — Шведський архиєпископ Ерлін Айден відкрив тут сьогодні сесію Світової Федерації Лютеранів, в якій бере участь 600 делегатів з 28 країн, в тому 110 з Америки.

Л. БЕРІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 30 червня. — Контрольована американськими властями німецька газета „Ноє Цайтунґ" повідомляє, що в совєтській зоні Німеччини перебуває тепер відомий шеф совєтської тайної поліції, маршал Лаврентій Берія. Вважають, що Берія приїхав до Німеччини з метою „заохотити" комуністів до більш енергійної акції.

АНГЛІЯ ЗМЕНШУЄ СВІЙ ІМПОРТ.

Лондон, 30 червня. — Сьогодні тут офіціяльно повідомлено, що протягом цього року Англія зменшить свій імпорт тютюну, газоліни та газетного паперу. Ціллю цего є бажання і потреба заощадити закордонну (американську) валюту. Газети вернуться до воєнного чотири-сторінкового обему.

БРИТАНІЯ ОБВИНУВАЧУЄ РУМУНІЮ В НАРУШЕННІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Лондон, 30 червня. — Підсекретар закордонних справ представив сьогодні парляментові текст британської протестаційної ноти проти масових арештів опозиції в Румунії. В ноті обвинувачується румунський уряд в нарушенні постанов мирового договору.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОРОЗУМІННЯ МОЖЛИВЕ Й КОНЕЧНЕ

Чи є можливість полагоджувати мирним шляхом спори, які повстають між працедавцями й робітниками? Чи можуть зговоритись праця та капітал? Американський спосіб думання виходить з цього заложення, що це можливе, а навіть конечне, якщо не хочемо мати тут цього, що тепер діється в Европі.

Питання це набирає тепер ваги, бо маємо до діла з новим робітничим законом, проти якого, як бачимо, робітництво зареагувало страйками, поведеними на більші розміри. Хай тепер ідуть копати вугілля сенатори, що голосували за законом Тефта-Гартлі, каже дехто з вуглекопів, добачуючи в тому законі намагання знищити майнерську юнію та повернути вуглекопів у давний „невільничий стан".

Подібні почування можуть бути теж у робітників, зорганізованих в інших юніях. Це є вияв огірчення і невдоволення, а теж і страху. „Хто знає історію боротьби робітництва за свої права, той не повинен дивуватись тим почуванням, бо вони природні. Та інша справа, коли перейдемо від почувань до дальшої забезпеки здобутих робітництвом прав. Новий робітничий закон не повинен бути вживаний проти здобутих робітництвом суттєвих прав, а повинен звертатись проти надужить у юніях, спричинюваних юнійними диктаторами, як теж проти таких страйків, які загал уважає шкідливими та викликуваними амбітними юнійними босами та комуністичними агітаторами. Деякі точки нового закону є кривдячі зорганізоване робітництво, але їх вдасться цілком певно усунути дорогою судових процесів, чи законодатною дорогою в конгресі. Покажуться у будучності ще й різні нові способи, як цей закон направити там, де він кривдить робітництво. З цього, що заявили провідники найбільших робітничих організацій, Американської Федерації Праці та Конгресу Промислових Организацій, виходило б, що робітництво це розуміє і піде „легальним шляхом", а тим самим не буде перерви в дальшій економічній, повоєнній розбудові краю.

Нам здається, що в теперішньому моменті залежить мирне наладнання цеї нової проблеми в першу чергу від працедавців, чи там „капіталістів". Від цього, як вони будуть тепер поводитись і застосовуватись до нового робітничого закону, залежатиме, чи страйки зачнуть меншати, чи збільшатись, а тим самим, чи матимемо мир чи хаос в індустрії та в цілій нашій господарці. Відома з многих проти-робітничих виступів Нешенел Асосіейшен оф Менюфекчюрерс звернулась тепер до своїх членів, великих промисловців, з відозвою, якою взиває їх виявити словами і ділами, що вони є за співпрацю і спільне обговорювання з робітництвом спірних питань та за поладу в такий спосіб, щоби було видно, що тут маєтьна на увазі загальне добро.

Таку розумну вимогу поставив Ирл Бонтінґ, президент цеї організації. Тепер ще треба, щоб за розумними словами пішли розумні діла. Якщо працедавці не вживають проти-робітничих точок закону проти робітництва, то витвориться зараз цілком інша атмосфера, спокійна й розважна, у якій залишиться це, що є добре в законі, а буде усунене те, що зле. Так повинно статись, але чи станесь, залежатиме від доброї волі обох сторін.

Подзвінне

УНРРА (Юнайтед Нейшенс Риліф енд Рігебілітейшен Адміністрейшен) перестала діяти, проіснувавши майже чотири роки та видавши майже три більйони долярів на допомогу 17 різним краям в Европі й Близькому Сході. Злучені Держави дали 72% з усієї суми, виданої цею організацією. Дальшу акцію допомоги веститиме тепер дві організації: IPO (Інтернешенел Рефюджі Організейшен) та Фонд Негайної Допомоги Дітям (Чілдренс Емердженсі Фонд). Теж і ці дві нові організації діятимуть головно при фінансовій допомозі Злучених Держав, але наразі не мають ні потрібної для цеї цілі суми гроша, ні відповідної скількости харчів. Це є тепер та важна проблема, яка мусить бути негайно вирішена та яка теж включена в плян ратування Европи, запропонований секретарем стейту Маршалом.

УНРРА зробила багато добра. Це не дасться заперечити і цього теж і ми не будемо квестіонувати. Їй треба дарувати многі недомагання, зваживши хаотичні часи, в яких вона почала функціонувати. Та є одно таке недомагання, якого їй ніколи не забудуть ці народи, що стогнали і далі стогнуть під советською диктатурою. Найбільшим своїм осягом вважає УНРРА це, що вона відставила домів „7,000,000 переміщених осіб, що бажали вертати", щоб „вести корисне життя на своїх рідних землях".

З таких, що не захотіли вертати, залишилось ще коло 880,000 осіб, хоч рахуються з цим, що таких осіб, що їх треба буде десь розмістити буде до 1,300,000.

Отсей „найбільший осяг" УНРРА був гостро критикований з самого початку діяльности цеї організації, він є критикований нині, бо до останніх днів багато урядовців УНРРА послугувалось невідповідними способами, щоб змушувати вертати людей до країв, що є в сфері советських впливів, себто вертати на муки і переслідування. Мільйони тих людей, що їх УНРРА відправила до Советів, вживаючи погроз та часто нелюдських способів, нині вже певно не є в живих, а як живі, то не на рідних землях, а в Сибірі чи на іншій чужині на невільничих роботах. Тому саме репатріяція не є цею діяльністю, якою УНРРА може похвалитись і за що їй культурний світ може дякувати. Це є найслабша сторінка цеї організації. Та не забуваймо, що в тому не вина самої організації, бо вона мала благородну ціль. Це вина тих, що допустили до адміністраційного апарату УНРРА величезне число отвертих чи закритих комуністів, що вживали цеї організації на те, щоб переводити „чистки" по вказівкам Кремля, а не Вашингтону.

Цього, що сталося, не завернемо, але є небезпека, що багато з комуністичного персоналу УНРРА ввійде до IPO. Це є те, до чого тепер не треба б допустити. Та біда, що воно вже сталось, Щойно практика покаже, скільки цього сміття перейшло з УНРРА до IPO. Та як тільки це виявиться, треба зараз подбати, щоб його звідтам вимести.

Мирослав Стиранка.

Кінець СССР і новий порядок на Сході Европи

(Надіслане з Европи).

Чи свобода забезпечена?

„Коли сьогодні чуємо, питання, чи свободі належить будуччина, треба відповісти: їй належить ще більше — вічність" — з надхненням та незломною вірою голосить Бенедетто Кроче. Цій свободі, підставі цілої нашої цивілізації та рушієві загальнолюдського змагання до пізнання правди, до поступу грозить під сучасну пору величезна небезпека. На очах цілого цивілізованого світа виростає до загрозливих розмірів світової небезпеки примара большевицького імперіялізму, друга побіч націзму тоталітарна система, яка поставила собі за ціль підкорити весь світ та перебудувати його на свій деспотичний лад. Ця большевицька небезпека тим більше загрозлива, що маскує перед світом своє правдиве обличчя, передовими свободолюбними гаслами демократії. Розбудована на широку скалю пропаганда СССР, большевицька пята колона в світі: керовані Москвою комуністичні партії і різного роду приховані і явні агенти проводять плянову продуману акцію, що має за завдання підготовити грунт пануванню СССР над цілим світом. Для осягнення цеї мети послуговуються вони такими методами:

1) Представляють в невірному та фальшивому світлі життя і реальну дійсність в СССР. Не зважаючи на те, що в СССР панує тоталітарна диктатура, національне й індивідуальне поневолення та одна з найгостріших систем соціяльного визиску, державний капіталізм, вони твердять, що СССР це союз добровільно обєднаних народів, в якому панує найкращий в світі демократичний устрій, індивідуальна свобода та побудована на соціялістичних принципах соціяльна справедливість. В той спосіб стараються не тільки здобути для СССР прихильність робітничих і селянських мас в поодиноких державах, але підсичують невдоволення з істнуючого положення, підсуваючи думку, що єдиним правильним шляхом для розвязки різних наболілих питань національного і соціяльного характеру є перебудова світа на взір СССР.

2) Всіх противників СССР, які знають правдиве обличчя і заміри СССР та остерігають світ перед большевицькою небезпекою, стараються скомпромітувати і представити в очах прилюдної опінії, особливо в очах пролетаріяту як фашистів, реакціонерів, противників демократії і поступу. Таку методу стосують вони не тільки проти прихильників капіталістичного устрою, але також проти найбільше поступових, лівих елементів від англійської Лейбур Партії починаючи, почерез всі ліво-християнські рухи, на соціял-демократії кінчаючи, а особливо проти антибольшевицьких резистансів, що чинно борються з большевицькою системою на території СССР та в державах його сфери впливів.

3) В державах, які опинилися під большевицькими впливами пята большевицька колона під плащиком боротьби з реакцією і фашизмом, старається планово й постепенно всіми доступними засобами опанувати владу, знищити всіх противників комунізму й завести подібний до советського режим. Завдання тих режимів є в найблищому майбутньому створити пригожу ситуацію для влучення тих країн в склад СССР.

4) В країнах, які є поза сферою советських впливів большевицька пропаганда, явні і тайні советські агенти та місцеві комуністи, що часто є сліпим знаряддям в руках тихже агентів, використовують кожну можливу нагоду, щоб послабити а то й розложити ті країни з нутра.

Окремою ділянкою, яка свідчить про агресивні заміри СССР супроти цілого світу є його тотальна підготова до війни. Не зважаючи на те, що світова війна закінчилася, СССР зброїться дальше з найбільшим поспіхом і натугою! Ці зброєння відбуваються коштом населення, яке будучи тільки предметом державного визиску, живе та працює для піднесення военного потенціялу СССР в найбільше нужденних умовинах, під терором НКВД. Нова советська пятирічка має за завдання не піднести надзвичайно низьку життєву стопу населення, але відбудувати знищений війною і дальше розбудувати советський военний промисл. 80% всіх передбачених в пляні пятирічки видатків є посередно звязані з розбудовою военного промислу та скріпленням военного потенціялу СССР до того ступня, щоб в майбутньому жадна інша держава не могла йому дорівнати. Цілу военну підготову СССР не можна вияснити оборонними потребами. Це є підготова до майбутньої агресивної війни. Завдання большевицької пропаганди та пятьох колон з военною підготовою СССР є дуже стисло звязані. Вони мають ослабити з нутра, розложити цілий світ і в той спосіб підготовити відповідний грунт для побідоносного маршу советських армій.

Всі спроби знайти якісь форми співжиття і компромісу з СССР вживані Західніми великодержавами після останньої світової війни не мали і не мають жадних позитивних наслідків. Це зовсім зрозуміле. СССР не бажає мира і співжиття з іншими державами. Теперішній стан вважає переходовою стадією т. зв. „передишкою", перед остаточною баталією, яка на думку большевиків закінчиться розгромом „буржуазно-капіталістичного світу" і побідою Москви. Отже компроміси та уступки не забезпечать світ перед загрозою большевицького імперіялізму, так само, як подібні уступки та компроміси не усунули були небезпеки націзму і німецького імперіялізму. **Тільки безкомпромісовість і цілковите розбиття націстичної Німечини увільнило остаточно світ від загрози націзму. Тільки остаточне і повне розбиття большевицької Росії увільнить світ від загрози большевицького імперіялізму, забезпечить тривалий мир, свободу і дальший розвій людства на шляху поступу.** Цю правду мусить засвоїти цілий світ. Доки цього не буде, доки світ робитиме дотеперішні помилки зглядом СССР, доти над ним і цивілізацією завжди висітиме меч Дамокля.

Дві невдалі спроби знищити большевизм.

В останніх двох десятиліттях були дві різні спроби знищити большевизм. В 1918 р. Антанта старалася розбити большевизм, попираючи білогвардійщину, себто новій червоній Москві протиставляючи рештки царської Росії, тої Росії, що її розгромила революція в 1917 р. Звичайно, вислід заходів Антанти не мав жадних успіхів. Білогвардійщина, маючи величезну поміч в военних матеріялах від Антанти боротьбу з червоною армією програла. Програла не тому, що червона армія була сильніша, але тому головно, що хотіла завернути час назад, воскресити трупа, реставрувати зненавиджену цілим населенням головно давніше поневоленими народами царську імперію.

В той час большевизм був дуже слабий. Його легко було розбити. Треба було тільки вибрати для цього правильний шлях. Цим єдиним правильним шляхом була ставка не на збанкрутовані залишки царської Росії, але на ті поневолені давніше народи, що скориставши з нагоди створили підчас революції в Росії свої незалежні держави та завзято обороняли їх перед новими „собірателями русскіх земель" — большевиками. Це були єдинореальні протибольшевицькі сили і тільки ставка на ці сили давала можливості вже в той час знищити большевицьку небезпеку.

На жаль політика Антанти в той час пішла іншими дорогами. Зброєю та іншими военними постачаннями, що плили безконечною рікою з одеської та других чорноморських пристаней забезпечувалися білогвардійські полки Врангля, Колчака та других царських генералів. А в той же сам час національні армії України, Грузії та других самостійних держав, що повстали на звалищах царської Росії мусіли вести боротьбу з большевизмом самотужки, не маючи нізвідки жадної помочі. Навпаки! Дуже часто, призначена проти большевиків зброя Антанти верталася саме проти національних протибольшевицьких сил, бо білогвардійщина першим своїм ворогом уважала не большевиків, але нові самостійні держави. В той спосіб національні збройні сили новоповсталих держав були змушені вести боротьбу на два фронти і з большевиками і з білогвардійцями. Не диво отже, що після кількох років ця боротьба закінчилася програною і большевикам вдалося окупувати Україну, Грузію та інші країни.

Недоцінювання національних проблем в колишній Росії та внаслідок того ставка на единонеділиму білогвардійщину в боротьбі з большевизмом були основними помилками Антанти. Ці помилки дозволили большевикам закріпити свою владу на території давної царської Росії за виїмком Польщі та балтійських країн. Сьогодні, як відомо, ця перша основна помилка довела до поширення впливів большевизму не тільки на Польщу та балтійські країни, але на цілу середущо-полудневу Европу.

Німецький похід на Схід в 1941 р. теж мав на цілі розбиття большевиків. Та націсти не пішли на Схід з гаслом національного і соціяльного визволення поневолених Советською Росією народів, але почали війну під німецькими імперіяльними гаслами, трактуючи СССР а головно Україну як свій життєвий простір (Лебенсравм). Це випливало вже з засад націонал-соціялізму, що по своїй природі був глибоко реакційний, протипоступовий та загарбницький. Ця імперіялістична німецька спроба на місце большевицького порядку завести подібний свій порядок закінчилася повною

(Продовження на стор. 3-тій).

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

64)

Люди вже ніч розбирали. Розійшлися батьки по своїх кімнатах. Пустили в коридор до крамниці Дружка, — він спав там. Батьки поснули по трудах і клопотах. Ростислав і Ірина стояли коло дверей її кімнати, в уборах, що в них пописувалися так на сцені. Ні одно не рішилося перше сказати — добраніч... Повні любови, полонені враженнями вечора, й рішенням батьків про їх вінчання, себе ніби боялися, простояли з пів години задумані. Він, зітхнувши, врешті побажав доброї ночи. Вона відповіла, тяжко зітхаючи, в пітьмі зблилася до нього.

— Нинішний вечір зістанеться в моїй памяти все життя, Любий! — вишептала.

— І в мене, зірко моя! — він відповів. Легенько обняв її, пригорнув до себе...

Весілля.

Посідали батьки без молодят. Причепурившися, мами пішли до банку вкладати літочі дарунки. Ірина Андріївна вложила соток чотири й готівкою, що у неї ще зісталася. Чек завеликий, подзвонили у банку до Володимира Андрієвича. Він залагодив все по телефону. Пригадали, що пані Євтольдич-Ставрович мала б ставати у банку на роботу. Вкладчики різних народностей, щось пятнадцятьох, не всі знають по англійськи, а мовознавця Бог дасть! Мама Ірина погодилася, та не погодилася мама Марія! Молодих повінчають, зіставлять господарювати, самі втрьох поїдуть аж до косовиці десь в скелисті гори, або до Національного Парку відпочити. Схоче Іруся, стане в банку працювати аж в осені, по жнивах, не раніше... Та й то вона не радить мучити себе службою, адже на життя, Богу дякувати є а є!... Інша справа працювати у себе, всій родині разом, а інше — десь служити... Пошкрябав на таку мову директор банку свою солідну лисину, але шож... Не помогло!... Так і не сдійснилися Ростиславові заходи!

Побралися за руки, гей ті коли — дівчата, пішли мами до дому. Не передчували, що яку годину-дві приженуть до банку їх діточки, хоч пару долярів позичити!...

Вернули мами. Вже гень по десятій, обід ось, ось, а діти не подавали ознак життя зо своїх кімнат. Мама Маруся пішла їх будити, — де ж так висиплятися?... Як так висиплятимуться до обіду — готові ще забагатіти!... На самих сніданнях не менш 365 півдолярівок заощадять... А це 182 ще і пів доляра річно!

Зайшла мама до ближчої, Ростиславової кімнати й похитала головою, все зрозумівши! Постіль нерухана, а синка нема!

Друга мама поралася в кухні, за крамницею. Марія Юрьївна закрила двері. Така міра пересторогн не віщувала нічого доброго! Ірина Андріївна вже здогадувалася...

— Ще сплять? — питала. — Що сталося?...

— Егеж, сплять! — усміхнулася. Та сплять, але разом! Славикова постіль не рухана!

— От пакостні діти!... Таки поставили на свойому!... Не треба було в чора про весілля при них говорити!

— Чогож капостні!... Молоденька, дурненька! Так і так їх це не минуло б... Не зовсім воно гарно, та й поганого нічого нема! — мати Маруся діток боронила. — Чи казати чоловікові?...

— Чи я знаю?... Вони прокинуться — все рівно засоромляться... Краще сказати!... Я позову!...

Мати Іруся пішла у крамницю. На кухню зайшов Володимир Андрієвич, а вона зісталася у крамниці. Мати Маруся зачинила кухонні двері. Потиху розповіла в чому річ.

Батько дивувався, аж присвиснув. — Після вчорашнього вечора того треба було сподіватися. От, безсоромні!... Це наша вина, — треба було їх розізнати по кімнатах, а ми залишили вистоювати...

— Ну, то радьте самі, що з ними далі робити! Та побудіть їх, вже одинадцята, ось, ось...

— Нехай! Бог з ними... Повстають самі! Вдаваймо, наче б нічого не знаємо...

Випорхнули птахами, гей би їх хто вишпорнув з хати. Вхопили того-сього, і скоріше на вулицю. Трохи не збили з ніг бабуню, що саме переходила попри фіртку, весело „головкнули" перходячому поліцаєві. Кожному зустрічному приязно усміхалися, з великої втіхи готові світ обняти. Хотіли чимось зайнятися, йти за місто — забули плащі, а до дому не хотіли вертатися... Постояли коло відкритого зраня театру, з якоюсь голивудською дурницею. Хопився Ростислав купувати білети, шукав по кишенях... Вийшов без цента з дому! Ірина забула й хусточку, не то торбинку!... А тут, наче на гріх, пчихнути схотіла. Позичив свою, але ж бо обходитися одною цілий день не будуть!...

Білетерка, вижидано дивилася на молодят, хмурилася.

— Мусимо до дому вертатися! — бідкався Ростислав.

— Не матимемо щастя цілий день! Якось інакше порадимо! — Ірина не годилася. — Коби здибався хто знакомий — позичили б з доляра! Чи... — похопилася. — Ой, які в нас тепер голови!... Та ж ось наш банк!...

— Чи позичать? — Ростислав сумнівся. — Ми грощей там не маємо!

— У крайньому разі зателефонують до тата...

(Дальше буде).

о. П. Корсуновський.

Попередник двійник д-ра П. Конді д-р Г. Бойд

(Із щоденника).

Із великим сумом зустрінули українці вістку про упокоєння великого друга України д-ра Персивала Кондія. В наших правдивих українських часописах, як в Злучених Державах, так і в Канаді, вилився жаль з приводу втрати незабутнього нашого друга.

Пізнання ним української душі, а через те і народу, нагадала мені і про іншого англійця, котрий так само в Канаді розпізнався з нашим народом і полюбив його.

Ця пригадка звернула мене до мого щоденника з подорожі по світах з Українською Республіканською Капелею.

Ось що записано у щоденнику:

— 4-го лютого 1920 року Божого. Середа. Лондон.

Сьогодні ми зібралися в помешканні Українського Посольства в Лондоні на спомин річниці виїзду капелі з Києва.

Підчас фотографування підійшов до мене проф. Микола Чайківський, який був в той час адмінтратором капелі, і переказав бажання абата Вестмінстерської Церкви, Гонтера Бойка, великого прихильника України, познайомитись зі мною, як українським духовником. Я, зрозуміло, не заставив себе довго чекати й зараз же пішов до кабінету радника посольства, д-ра Ярослава Олесницького, де чекав на мене абат. Д-р Олесницький представив мене йому. Дуже мила, симпатична особа і зовсім не англійського вигляду: невеликий зростом, підстаркуватий із сивенькою гостроклинечно підстриженою борідкою, тихим, повільним говором. Робить надзвичайно гарне враження. Товмачем був д-р Олесницький. Запитав мене спочатку про камянецьких [illegible] але я завважив, що подробиць про нього не знаю, бо сам я з Києва. Тоді він почав розпитувати, де в нас одержують освіту, щоби бути священиком. Я поінформував його. Нарешті він сказав, що в цю неділю, 8-го лютого, він улаштовує Службу Божу — моління за Україну у своїй церкві, в котрій прийметь участь його парохіяни, котрим він буде говорити про український рух та про прагнення до самостійности і про ту бортьбу, яку саме в цей час провадять українці проти напасника.

Співати буде хор англиканської церкви, а також і капеля. Він мене попросив, аби і я під час моління за Україну виголосив якунебудь молитву голосно і на рідній мові. Я погодився виголосити многоліття Українській Державі, а потім „Вічну Память" тим, що зложили своє життя за неї.

Далі він висловив щире побажання, аби Бог послав українському народові все те, до чого він прагне, щоб церква українська була також вільна, як у них.

В довгій розмові він показався мені просто фанатиком щодо української справи. В цій розмові приймав участь і Кошиць та й назвав його „англійським Нечасом", нашим великим другом в Чехії. У Франції ми мали „французького Нечаса" — Пелісьє, депутата парляменту, завдяки котрому мали змогу приїхати до Парижа, а в Англії знайшли такого в особі абата Гонтера Бойда. По словам д-ра Я. Олесницького він кождого дня приходить до посольства і все питає, чи не може він бути чимсь корисним.

Я іще наприкінці розмови запитав його, що саме зробило його таким нашим прихильником. Він відповів:

— Той, хто жив з українським народом у Канаді 15 років, мав з цим добрим, симпатичним народом найблизчі стосунки, — не може не полюбити його; той готов і своє життя присвятити на поміч йому.

І от ця благородна людина, користуючись нагодою перебування і великого успіху капелі, хоче, аби ще більше щось зробити для України, улаштовує в свойому храмі публичне моління за наш многострадальний нарід при співі цього народу, його доньок та синів, котрі пісню-душу народу розносять по світу. В той час це мало велике значіння не тільки з морального, але й політичного боку.

На прощання з милим абатом я завважив, що виголошу свої моління голосно по нашому звичаю, отже чи це допустиме в їхній церкві. — Він мило усміхаючись відповів: — В нас церква вільна, бажаю й вашій того самого. —

8. лютого, 1920. Лондон. Неділя.

Сьогодні в пів четвертої пополудні відбулося „Моління за Україну" в церкві „Крайст Чорч", улаштоване милим абатом Гонтером Бойдом. Церква ця велика з великочисельною [illegible] тільки надолині, але і на величезних бальконах з трьох сторін, подібно як в концертових залях. На лавках для кождого присутного була положена програма моління, приготована абатом Бойдом.

На першій сторінці зверху — Тризуб.

Під ним епіграф — приведена легенда про те, як Бог дав українській дитині дар співу. Під епіграфом напис: „Ди Републік оф Юкрейн". Далі: Деклерейшен оф Індепенденс, Дженуері 22, 1918". Під цим Президент оф ди Юкрейн Ріпоблик: Дженерал Саймон Петлюра. Прімієр: Мр. Ісаак Мазепна. Чіф оф ди Діпломатік Мишен ін Лондон Мр. Арнолд Марголін.

На другій і третій стороні програма моління, а на четвертій — мапа України.

Коли капеля прибула від нашого посольського будинку на спеціяльних автобусах до церкви, вона вщерть була заповнена англійцями, не видно було ані одного порожнього місця.

Роспочав моління за Україну на долині церкви (нам було представлене місце на центральному бальконі) англійський хор гимном 531 „Ол Піпл дет ан ерт ду двел". Далі господинний настоятель церкви, Реверенд Меєр, виголосив привітальну промову до всіх присутних в церкві українців. Д-р Олесницький перекладував його промову слово за словом. Це робило особливо урочисте враження. До того ще й вся церква вислухала це привітання стоячи.

ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.—При кермі бачимо 72-літнього командира Донелда Б. МекМолена, дослідника, науковця та письменника, що вибирається тепер до Північного Бігуна. Це буде його 25-та експедиція. Біля нього його молода жінка, яка вибирається у таку подорож уже пятий раз. База експедиції буде в Гренляндії.

Аж ось з височини розплився перший акорд „Почаєвської Божої Матері" і полинули згуки безсмертного твору Леонтовича. За цим Кошицевий „Ангел Хоронитель", Демуцького „Страшний Суд". Які вже англійці зрівноважені, спокійні то ще й в церкві, але могутність та виконання виводили їх із рівноваги. Це ми зверха і бачили і до наших вух доносились згуки реасування...

Далі абат Бойд прочитав три вірші з 96-тої псальми і на цю тему звернувся до своєї пастви з промовою про Україну, закінчивши її молитвою за неї ж.

Капеля співає колядки: „На Орданській річці" Стеценка, „Діва днесь" — Лисенка і „А в цього хазяїна" — Стеценка.

Знову промова настоятеля, після котрої в англійській церкві залунав... „Заповіт Шевченка".

Закінчили англійським гимном в українській мові.

Дякуючи нам за спів настоятель запросив нас від імені Всесвітнього Біблійного Товариства, яке має тут осідок, на чай. Тут зустрінув нас витальною промовою священик — представник цієї установи. Надзвичайно чуло витав. Обдарував нас Євангелією від Маттея, виданою ними в українській та англійській мовах. Ще особисто обдарував абат Бойд „Книгою Псальмів" в українській мові, друкованою славянськими літерами.

Кошиць виступив з промовою (увесь час слово за словом перекладав з одної мови на другу д-р Олесницький), в котрій дякував усім тим, що спричинилися до улаштовання сьогоднішнього моління за Україну, такого корисного для української справи. Настоятель відповідаючи казав:

— Раніше для нас слово „Україна" було порожнім згуком. Тепер, бачучи нас, як представників цього народу, ми впевнились, що він є, існує на правду. Ми віримо, що Бог, котрий бачить правду, допоможе Україні досягти того, чого вона бажає. Вона тепер побита, лежить в темряві, але вже над нею показалася зоря, а скоро й сонце засяє. Ми не можемо впливати на політику, котра в руках інших людей, але ми від всього серця будемо молити Бога, аби Він допоміг Вам дійти до бажаного кінця.

Кошиць знову звернувся із словом до абата Бойда, в котрому висловив йому щиру подяку за всі його великі труди для справи України. Абат Бойд скромно зазначив, що він не заслужив на таке признання його праці. Жалів лише, що нема тут його дружини, яка дійсно багато працювала в Канаді над покращанням становища українців. Далі він цікаво оповідав, як він впевнився в існуванні української нації. Це говорив на запит Кошиця.

— Здибався я, — каже він, — з одним молодим хлопцем тай питаю його, якої ти національности? Відповідає: українець. Здивовано питаю знову: яка ж то нація? Де ти родився? — На Київщині в Україні під Росією, — відповідає.

— Таж Київ в Росії, — кажу йому, то ти, значить, росіянин.

— Ні, я українець, — твердить. А от мені відомо, що ви, отче, родились в Китаю.

— Так, я родився в Китаю, бо мій батько був там місіонаром, але я англієць.

— Ні, отче, ви китаєць, бо родились в Китаю. З ваших же слів виходить, що коли я родився під Росією, то мушу бути росіянином, ну, а як ви родились в Китаю, то Ви китаєць...

„Ця відповідь перевернула в мені всі мої розуміння. Я впевнився в існуванні окремої від російської української нації, почав досліджувати, які міг знайти матеріяли про Україну тай практично порівнював життя і характер українців і росіян в Канаді. Впевнився в тих кривдах, які творила Росія Україні. І з того часу полюбив ваш нарід всім серцем".

Його оповідання зробило на всіх присутних англійців великі враження. Багато їх зробилося щирими приятелями українського народу.

Чи ще живе цей великий друг України, мені тепер невідомо, адже з описаного часу минуло 27 і пів років, а він вже й тоді був підстаркуватий із сивиною.

Поетка Уляна Кравченко не живе

Дня 5. березня б. р. померла в Перемишлі відома українська поетка і заслужена громадська діячка, Уляна Кравченко. Справжнє її прізвище: Юлія Шнайдер - Німентовська. Померла в глибокій старості, проживши 85 літ.

Вже 1884 р. стала писати, а саме в „Першому Вінку", що його видавала відома письменниця - діячка, Наталя Кобринська. Від цього часу Уляна Кравченко стоїть в перших рядах жіночого руху в Галичині та багато пише й видає. До кращих її збірок поезій належать: Пріма Вера, На новий шлях, Пролїски, В дорогу та Шелести нам барвінку. Всі її твори живо писані, повні молодечого запалу і вогненного патріотизму, що є характеристичним для усеї творчости тієї визначної українки старшої генерації. — Збірка „На новий шлях" стала гей би програмом жіночого руху в Галичині, в другій половині XIX. віку.

В останніх трьох десятиліттях життя і творчости Уляни Кравченко слідний великий зворот поетки до релігійних, християнських тем. В цьому часі написала вона багато віршів на чисто релігійні теми, які зробили її дуже популярною в Галичині й за морем. Ці вірші стають необхідною частиною релігійного репертуару: різних церковних виступів, академій, ювілеїв. І ще довго будуть окрасою цього роду святкувань — скрізь, де тільки житимуть діти України.

Автор цих рядків мав змогу бувати не раз в товаристві поетки, слухати її мудрих слів і завваг, головно щодо світових подій, які так болюче — руїною і вогнем перекочувалися по рідних землях. Поетку все ціхував — глибокий спокій, і віра в здорові, невмирущі сили народу, в краще завтра.

Мав я також змогу оглядати цінну бібліотеку поетки, а в ній впадало в очі — багацько книжок Івана Франка, з власноручною дедикацією автора. Це була найбільша цінність поетки, що наводила їй спогади з молодих днів, романтикою і чаром овіяних... З Іваном Франком лучила поетку давна приязнь, що не пригасала ніколи. А в ній до остатку бреніли струни — деякого трагізму, як розказували люди з близького оточення Уляни Кравченко.

Поетка жила постійно в Перемишлі; дуже це місто любила. Перемиське громадянство також дуже її шанувало і любило. Вона була гордощами українців в Перемишлі! Часто українці цього міста шукали в неї порад і її відвідували. В краю було багато „жіночих товариств і секцій її імені.

Поховано Уляну Кравченко на міському цвинтарі в Перемишлі, в гробівці одної української родини. Навіть знайшовся гурток відважних українців, що в умовинах жахливої тамошньої дійсности — відпровадили її на вічний спочинок. Майже в геройський спосіб віддали поетці і діячці останній привіт і поклін від імені німих і закатованих, а теж і по світу розсіяних — мільйонів...

М. Самбірський.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

27. червня 1907 р.

ЧИ МОЖЕ У. Н. СОЮЗ ТАКИМ ДОГОДИТИ?

Між нашими людьми в Едмонтоні, в Канаді, панує правдиве безголовя з причини сварок за релігії. Там працюють аж чотири учителі Божого слова: уніяцький, о. Гура; незалежний, о. Зазуляк; православний, о. Фекула, ну, й польський незалежний, о. Клевітер. Кожний своє хвалить, а чуже ганить. Ворожнеча дійшла до того, що один одного в ложці води готовий втопити. — Як звісно, в Едмонтоні заложено перше українське товариство „Зоря", яке вже вступило до нашого Українського Народного Союзу. І знов біда. Католики противляться, кажучи, що Союз соціялістичний. Знов некатолики теж проти Союзу і кажуть, що з Союзом буде зле, бо як прийде еп. Ортинський, то вхопить Союз у свої руки. І догоди ж тут людям!

ВІДОЗВА ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ.

Предсідник У. Н. Союзу, Константин Кирчів, видав до всіх членів У. Н. Союзу відозву з пригадкою, що вже назначено о. Сотера С. Ортинського гр. катол. єпископом для Америки, який має незабаром приїхати до Ню Йорку й тому годиться єпископа належно привитати. Для привитання складено окремий комітет на зїзді в Питсбургу дня 14. травня. Тому, що привитання вимагає коштів, то на їх покриття повинні прислати свої дари церкви й товариства. Дари належить посилати до о. Гавриїла Чопея, 44 Дивижен Стріт, Перт Амбой, Н. Дж. Головним секретарем є о. Йосиф Чаплинський, 332 Іст 18-та вул. в Ню Йорку.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Тов. „Любов", відділ 45 У. Н. Союзу в Филаделфії, вступило в члени Словінського Іміграційного Товариства і прислало на цю ціль $10. Це перше українське товариство, що послухало зазиву уряду Іміграційного Товариства. — о. Іван Велигорський обняв нарафію в Деслодж, Мо. — Дня 12. червня відбулося в парафіяльній церкві св. Юра в Ню Йорку вінчання панни Галі Констанкевич, доньки о. Івана Констанкевича з Шамокін, Па., з Іваном Р. Г. Вайсером з Мак Чонк, Па. Молоду пару звінчав о. А. Улицький в приявності родини. Молоді замешкали в Гобокен, Н. Дж., де п. Вайсер є спільником фабрики компресорів до виробловання штучного леду. — Шукає місця: народний учитель з офіцерським іспитом. Грає на скрипці, гітарі, мандоліні, вміє також вести хор. Адресувати: Т. Сербенський, c/o Ходкевич, 1134-6 Бродвей, Бофало, Н. Й.

Кінець СССР і новий порядок на Сході Европи

(Продовження зі стор. 2-гої).

невдачею. Німці настроїли ворожо проти себе всі народи СССР на окупованих ними землях. Проти них так як перед тим проти большевиків українці та інші наражені на жорстокі німецькі експерименти народи провадили завзяту боротьбу.

Внаслідок такої східної „політики" кінцевим вислідом німецького походу на Схід був Сталінград з усіми його дальшими наслідками. Так скінчилася друга спроба розбиття большевизму. Закінчилася повною невдачею, бо німці на місце большевицького тоталітарного панування, хотіли завести свій тоталітарно-колоніяльний лад.

Таким чином большевизм за близько 30 років існування на східноевропейських теренах мав можність зрости в силу і закріпитися, і сьогодні вже безпосередньо загрожує не тільки решті Европи, але й цілому світові. Одною з найважніших причин зросту большевизму до таких загрозливих розмірів були помилки Заходу у відношенню до справи розбиття большевизму. Ці ж помилки знову випливають з повного незнання цілостевої проблематики Сходу Европи.

(Далі буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Союзове організаційне віче.

Дня 18 травня 1947 відбулося Союзове організаційне віче в салі Українського Демократичного Клубу. На ньому явилися урядники відділів 20, 94, 146, але членів не прибуло тільки, що можна було сподіватися. Віче отворив предс. від: 94, Василь Холевка, який покликав до слова гр. І. Іванчука, гол. контрольора У. Н. Союзу. Він пояснив загально цілі і силу Союзу, як фінансову так і в членах та запелював приявних до організування нових членів, в першу чергу молоді, бо в молодій генерації лежить будучність Союзу. Кликав помогти в організаційній праці гр. Д. Білецькому, організаторові У. Н. С.

Після цієї промови прийшов до слова гол. радний В. Дідик, який на вступі зложив громаді побажання за їхній успіх в приєднуванні нових членів до Союзу та їншу щиру працю, головно за поміч висилану скитальникам. Потім пригадав п. Дідик про працю самого Союзу для організаційної й народної справи. Потім ще прийшли до слова: інж. Дячун та Н. Тиро. Вони говорили про народню й організаційну Союзову працю.

Головним бесідником був п. Д. Білецький, який говорив передусім на організаційні теми. Згадав, що число Союзових членів досягає цифри 50,000, одначе на наш патріотичний загал Союз повинен мати 250,000 членів. Згадавши про потребу дальшої допомоги для вигнанців з рідного краю, виказав на прикладах, що таку роботу роблять теж і інші етнічні групи в Америці і то ще більш успішно.

Щоб зробити свій реферат цікавішим, п. Білецький перервав його на якийсь час і дав нагоду поставити запити. П. Присарський і С. Хомяк звернулися з запитами до п. організатора й дістали вдоволяючі відповіди. Після відповідей продовжував п. Білецький свою промову. Він порівнював Союзових членів до піонірів, які моетять дорогу армії в поході. Щойно після промощення шляху може йти правильна армія. Отже до такого безупинного походу взивав п. Білецький всю українську громаду в Злучених Державах, а люди притакували.

В. Крушельницький,
секретар.

Ілько Карий.

ЖИВІ ФАКТИ

Дещо про мене і світ, з якого я вийшов.

— Ви кажете, — почав оповідач, молодий штурман торговельної фльоти А., — що для добра українського народу вистарчить звільнити Україну від окупантів, бо український „ізм" чи пак „неоізм" не страшний та не буде до північного подібний.

Помиляєтесь. „Ізм" створений для поневолення інших народів. Він, дякуючи своїй цупкості, безоглядности та сильній вірі в історичне своє покликання, являється величезною загрозою не лише для нас, але для цілого світу. Він обгрунтовує свій добробут на нужді суспільства.

Придивіться ближче до нас: всі ми злидарі і всі ледарі, а „істи" ще більші ледарі; якщо ми живемо днями, то вони годинами. Відкидаючи мораль, як пережите, не залишаючи людям стимулу до вільної праці, вони мусіли впровадити нагороди та концтабори.

Ви, европейці, шукаєте причини зла в філософії життя, а ми в фактах життя, і тому не всі розуміють істотну суть „ізму".

Ми не можемо працювати нормально, бо ненормальне наше життя. Для вас життя, це прагнення зреалізувати вашу особисту ідею, яку ви базуєте переважно на основі правди, добра та краси.

Для нас життя — це виконання наказів партії чи уряду.

До нас не може бути застосована істина Тургенева, що „життя це постійна перемога протиріч", а навпаки, протиріччя системи, в якій ми живемо, перемагають нас. Ми кажемо, що життя — це безперервна втеча від тюрми і концтабору.

Ви смієтесь. Ви думаєте, що я згущую фарби.

Почнемо з фактів: в час **„великої"** революції 1917 року я ще малим хлопцем разом з батьком та іншими селянами робив виправи по поміщицьке добро. Тішилися, коли комусь діставалася телиця чи свиня. Не було співчуття до поміщика. У нього ж багато працювало наших бідніших селян. Ніколи поміщик не платив більше понад встановлену платню. Вважаючи, що добробут пана виплинув з нашого поту і крови, селяни, чого не змогли поділити — спалили!

Прийшов 1924 рік. Батько мій заарендував землі. Нам стало лішше жити. Під кінець 1927 року ми мали вже дві пари добрих коней, чотири корови, десяток свиней, а домашньої птиці, то й не пригадую, бо її було дуже багато.

Пішов я у школу моряків. Учився добре і швидко скінчив школу. Наблизився 1933 рік. Батька „розгосподарили", мати вмерла з голоду, а я мусів переїхати до О., виправляти своє „непідходяще" походження. Син бідняка, батько власними руками доробився господарки, а я вигнанцем став. Мусів починати наново своє життя з почтового вантажника. Лише свідомість того, що у нас чорнороб не вважався за щось нижче, рятувала мене від розпачу і морального падіння.

День за днем впертою працею та здоровим глуздом я знову повернувся на пароплав. Каботажне плавання було не цікаве. Товариші розповідали про цікаве та задовільне життя на пароплавах закордонного плавання. Мене тягнуло в широкий світ. Може предки мої робили колись виправи в Царгород, міряючи на своїх чайках не лише Дніпро, а й Чорне море; може кров вільної людини, що передана мені моїми батьками, пхала мене, як поштовх ракетного стрільна, в чужий, незнаний мені світ. Одним словом, я кинув службу в південному порту і переїхав на північ.

Перед подорожжю.

Дякуючи товаришам, які раніше переїхали туди, вдалося мені влаштуватися на пароплаві закордонного плавання „К. З."

Перед від'їздом за кордон ми мусіли в портовму „особливому" відділі підписати зобов'язання про те, що все бачене за кордоном не підлягає розголошенню вдома. Нас попереджено, що в разі, коли хтось обставинами змушений буде говорити про... закордонне життя, він повинен розповідати лише про злі його сторони. За неповернення з чужих країн відповідають залишені вдома родичі.

З таким вантажем знялися ми з якоря.

Наш капітан І. Ф. К. був душа чоловік, але вимагав праці. Ідеологічний керівник М. Л. С., у минулому робітник-металіст, також підкупав всіх своїми ввічливими манірами, привабливою зовнішністю, але поза тим до обов'язків ставився вибагливо. Дивлячись на нього, ніхто не міг подумати, що він не одного послав на той світ до праотців.

М. Л. С. зараз же по виході на рейд почав свої виклади з науки „ізму". Знайомив нас з закордонним життям, звертаючи здебільшого увагу на його негативні сторони. Вчив, що маємо говорити за кордоном, завжди закінчуючи попередженням, щоб ми найменше мали контакту з чужинцями.

Зустріч зі шведами.

Одного дня капітан повідомив нас під час перебування на шведських водах, що в гості до нас запрошені шведські моряки.

ТЕФТ ВДОВОЛЕНИЙ. — Вистарчить тільки поглянути на усміхнене обличчя сенатора Роберта Тефта, щоб пізнати, що він радий, що перейшов новий робітничий закон, якого він є співавтором. Він теж є наразі „ворогом ч. 1" президента Трумана в президентських виборах, що відбудуться в 1948 році.

Закипіла праця. Мили і чистили пароплав. Порядкували в кают-компанії. Розвішували різні картини з нашого побуту та таблиці з цифрами про добробут мешканців нашої країни. Нам видали нові мундури з більшою кількістю золотих галунів. Між іншим ці мундури були зроблені для нас на протязі одного дня. Наказали нам підстригтися та поголитися. Кілька вказівок, як поводиться за столом та як тримати вилку та ніж також не було забуто.

Приїхали гості. Столи в кают-компанії були накриті найліпшою порцеляною, кришталем, бляшали від срібла та угиналися від найліпших вин, шампанського, „абрау-дюрсо", донського шипучого, кав'яру, баликів, південних овочів та іншого добра. Сидячи при столі і притримуючись суворо вбитого нам етикету, я мимоволі вертався думкою на свою батьківщину. Там, вдома, нікому навіть не снилося таке прийняття, ніхто там не знає, які мундури ми носимо за кордоном, яке вино п'ємо, які фрукти їмо.

Для мене, сина бідняка, все це було новим і незрозумілим. В голові повстала воломінка. Не знав я, де правда, а де брехня. Не знав, хто кого обдурює, чи ми цих шведських, в моєму поняттю, буржуїв, чи вони нас. Вихованець системи нашої країни, наповнений „рідною" пропагандою, я вважав, що шведи прислали нам своїх капіталістів, або, так як ми, переодягнених жебраків.

Моя цікавість наражена була на велику спокусу. Не дотримав вказівок керівника, я почав розмову з моїм сусідою шведським мічманом. Розмова велася переважно на знаках, що утруднювало взаємне непорозуміння. Одначе я зрозумів, що мій сусіда походить з робітничої родини, що батько його є звичайним рибалкою. Може б далі довідався більше цікавих речей, але помітив, що керівник уважно дивиться в наш бік і перервав бесіду.

(Кінець буде)

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7421. и) Вульчин Катерини з с. Підмихайлівці, Рогатин, Будка Данила зі Збаражчини від Кузик Степана.

7421. і) Чернушка Мартина з с. Висипівці, Тернопіль; від Шнурівський Михайла.

7422. Фірманюк Гринька з с. Гадиньків, Гусятин, від Полотнянка Антона.

7423. Крумішин Василя, десь на скитальщині, був в Поллянтен, від брата Крумшин Івана в Арґентині.

7425. Білас Анни з с. Голочків, Сянік, від Андрусечко Стефанії.

7427. Долинська Катерина з с. Заславя, Сянік, від Ковалевич Івана.

7428. Панашій Івана і Василя з с. Носів, Підгайці, від Панашій Миколи.

7429. Нітефор Стефана з с. Гаї Ростоцькі, Зборів, від Дерех Степана.

7430. Берендовський з села Буневичі, Добромиль, від Лисяк Івана.

7431. Пейко Мартина з села Опарівка, Ясло, Кунька Степана з с. Ванівко, Кросно, від Пейко Степана.

7432. Петрик Анни, Шипула Юлії від Карабін Василя.

7433. Галиц Федора з села Яворів, Турка, від Галиц Анни (Костів).

7434. Лещина від Беднарський Володимира.

7436. Шо Еви від Берушко Павла з с. Нирків, Заліщики.

7437. Кунда Миколи з села Мазурківка, Жидачів, від Кунда Миколи.

7438. Сенів Івана з с. Вовче, Турка, від Зварич Івана.

7439. Іванюк Гаврила з села Яблінки Вижної, Турка, від Іванюк Луки.

7440. Ґінда Миколи з с. Монастирці, Сянік, від Кілик Павла.

7441. а) Дворніцький Петро і Євки від Клюфас Гринька.

7441. б) Возьніцька Магдалини (Залецщак) від Лозинський Михайла.

7442. Сорока Івана від Сорока Василя з с. Замочко.

7443. Попадюк Олекси від Шереньга Михайла з с. Кулинка, Калуш.

7444. Струтинський Віцька і Каролини з с. Цвітови, Табачок Миколи з с. Бровари, Татомир Юліяна від Подоляк Юліяна.

7445. Ґулай Катерини з села Горохів від Кутинський Степана.

7446. Михальчук Онуфія і Карпа від Бурлака Миколи з Волині.

7447. Хоптій Івана і Володимира від Хоптяний Миколи.

7448. Пшеничник Насті і Олени з Рудник від сестри зам. за Гайдукевич.

7450. Пчурко Петра від Пчурко Василя з с. Залистя, Перемишляни.

7451. Децик Васька з с. Чуква, Самбір, від Дацишак Анни (Покора).

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую в дуже важній справі **БАСЬКІ ЦАР**, з села Войткова, повіт Лісько. **ГАНЯ ФУКА** з села Веремінь, пов. Лісько. Хто би про них знав, або вони самі, хай пише:
FESKO FUKA
569 Rhoades St., Phoenixville, Pa.

ҐОШУЛЯК ЙОСИФ,
котрий тепер є в Німеччині і кінчить теольоґічну школу, пошукує свого стрия,
ҐОШУЛЯК ОЛЕКСА
котрий має жити в Ню Йорку, походить з села Паушівка, повіт Чортків. Хто його знає, або він сам, прошу писати на адресу:
WLADIMIR DEMBROWICZ,
P. O. Box 36, Manchester, N. Y.
Я маю лист від Йосифа з Німеччини.

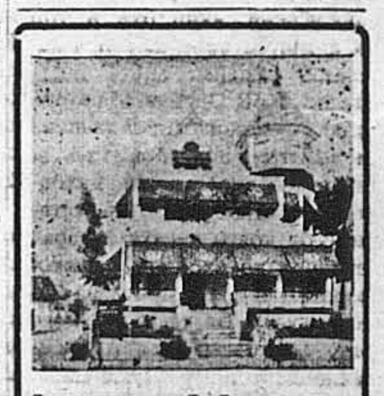
ЧЕКЕРИЛА ДАНЬКА та ЧЕКЕРИЛА ІВАНА
зі села Міхова Воля, повіт Сянік, пошукує **АННА ЧЕКЕРИЛО,** донька Петра та Юлії з Волі Міхової. Анна Чекерило теепр має замужнє назвище Іваник та перебуває в Німеччині. Прошу голоситися на адреус:
Mrs. MARIA NAHAJ
186 E. 3rd St., New York, N. Y.

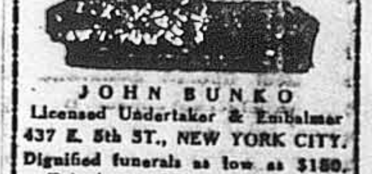

ТАРЗАН, ч. 1632. Нагода для божевільного.

Як лише Тарзан відкопнув ногою стрільбу, здичілий Карг вхопив його за другу ногу.

Пан джунглів упав важко, вдаривши головою об долівку.

Оголомшений Тарзан нагло втихомирився...

...а кремезний капітан витягнув радісно свій ніж та кинувся на свого безборонного противника.